

Datum 2018-06-19
Reg.nr 411-00367-16

Avdelning
Utvärderingsavdelningen
Handläggare
Carin Dänssel
08-563 085 26
carin.dansel@uka.se

Rektor

Utvärdering av utbildning på forskarnivå inom pedagogik

Beslut

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) beslutar att ge följande samlade omdöme för utbildning på forskarnivå som leder till licentiat- och doktorsexamen inom pedagogik.

Mittuniversitetet

Pedagogik - licentiat- och doktorsexamen, hög kvalitet

Utbildningen med det samlade omdömet *hög kvalitet* uppfyller kvalitetskraven för högre utbildning på forskarnivå. Utbildningar med det samlade omdömet *ifrågasatt kvalitet* uppfyller inte kvalitetskraven för högre utbildning på forskarnivå. För de utbildningar som fått omdömet *ifrågasatt kvalitet* innebär det att UKÄ ifrågasätter tillståndet att utfärda dessa examina.

Ärendets hantering

UKÄ har i enlighet med regeringens uppdrag genomfört en nationell utvärdering av utbildningar som leder till licentiat- och doktorsexamen på forskarnivå inom pedagogik. I de fall lärosätet ger både licentiat- och doktorsexamen i pedagogik har dessa utvärderats som en enhet. Utvärderingen har utgått ifrån de krav som ställs i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100). Uppdraget ligger inom ramen för det nationella systemet för kvalitetssäkring av högre utbildning (*Nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning. Redovisning av ett regeringsuppdrag, Rapport 2016:15*).

För granskningen av berörda utbildningar har UKÄ efter ett nomineringsförfarande utsett en bedömargrupp bestående av ämnessakkunniga, doktorandrepresentanter och arbetslivsföreträdare. Bedömarna har inte deltagit i beredning eller bedömning av utbildningar vid lärosäten där de uppgett jäv. En förteckning över bedömare och jävsförhållanden framgår av bilaga 2 i bedömargruppens yttrande.

De underlag som ligger till grund för bedömningen framgår av bilaga 3 i bedömargruppens yttrande. Utifrån underlagen har bedömargruppen redovisat en

bedömning med vidhängande motivering av respektive utbildnings kvalitet utifrån nedanstående aspektområden och perspektiv (se bedömargruppens yttrande, bilaga 1).

Aspektområden:

- miljö, resurser och område
- utformning, genomförande och resultat
- uppföljning, åtgärder och återkoppling

Perspektiv:

- doktoranders perspektiv
- arbetslivets perspektiv
- jämställdhetsperspektiv.

I bedömargruppens yttrande ges även ett förslag till samlat omdöme för respektive utbildning.

UKÄ har innan detta beslut fattats skickat bedömargruppens preliminära yttranden till respektive lärosäte på delning, för att korrigera eventuella sakfel. Delningstiden var tre veckor. De svar som lärosätena inkom med framgår av bilaga 4. Bedömargruppen har tagit del av lärosätenas svar, och i de fall där det bedömts vara relevant har ändringar gjorts i yttrandena.

Universitetskanslersämbetets bedömning

Med utgångspunkt i bedömargruppens förslag ger UKÄ respektive utbildning det samlade omdömet *hög kvalitet* eller *ifrågasatt kvalitet*. Det samlade omdömet ifrågasatt kvalitet innebär att UKÄ ifrågasätter lärosätets tillstånd att utfärda licentiat- och doktorsexamen inom forskarutbildningsämnet och att UKÄ efter uppföljning kommer att ta ställning till om tillstånd att utfärda dessa examina bör dras in. (För närmare information, se *Vägledning för utvärdering av utbildning på forskarnivå*, Universitetskanslersämbetet 2016).

UKÄ:s samlade omdöme för aktuell utbildning och lärosäte redovisas i bilaga 1.

Beslut i detta ärende har tagits av ställföreträdande myndighetschef Annika Pontén efter föredragning av utredaren Carin Dänssel i närvaro av biträdande avdelningschefen Lisa Jämstved Lundmark och strategi- och planeringsansvarige Per Westman.

Annika Pontén

Carin Dänssel

Kopia till:
Bedömargruppen

Bilaga 1: Samlat omdöme

Mittuniversitetet

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr	Samlat omdöme
Mittuniversitetet	Pedagogik - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10-4070	Hög kvalitet
<p>Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande.</p> <p>Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.</p> <p>Även om bedömargruppen sammantaget finner att forskarutbildningen håller hög kvalitet finns det en problematik i ämnets avgränsning i relation till doktorandernas forskningsinriktningar och kurser. Eftersom det saknas en ämnesbeskrivning i den allmänna studieplanen har bedömargruppen fått använda de individuella studieplanerna, självvärderingen samt intervjuerna som underlag för att försöka förstå ämnets avgränsning vid lärosätet. Dessa innehåller inte tillräcklig information för att ge en klar bild av ämnets avgränsning. Bedömargruppen anser att det är angeläget att lärosätet tydliggör ämnets avgränsning för doktoranderna i relation till deras avhandlingsarbeten, för att bidra till att doktoranderna utvecklar en förståelse för forskningsområdets bredd.</p> <p>Handledarresurserna är goda och det pågår arbete för att säkerställa fortsatt tillgång till handledare. Organisationen kring handledarkollegiets verksamhet är god, med frekventa möten och doktorandrepresentation. Det är också positivt att man följer upp varje enskild doktorands situation och progression inom ramen för kollegiet. Progressionen diskuteras varje månad, och vid avhandlingsseminarierna bedöms doktorandernas progression inom avhandlingsarbetet. Doktoranderna har möjlighet att ingå i olika sammanhang och vidga sina nätverk, bland annat genom konferensdeltagande och det utvecklade samarbetet med Umeå universitet. Ett utvecklingsområde som bedömargruppen ser är att utveckla rutiner för och tydliggöra vad som krävs när det gäller internationell konferensmedverkan.</p> <p>Bedömargruppen ser även möjligheter till utveckling inom hur forskarutbildningen kan följas upp systematiskt, utöver den befintliga systematiska uppföljningen av doktorandernas progression. Självvärderingen visar med tydlighet att det finns ett pågående och medvetet utvecklingsarbete för att de tre forskningsinriktningarna ska fungera som en sammanhållen forskarutbildningsmiljö.</p> <p>För aspektområdet Utformning, genomförande och resultat anser bedömargruppen att kvaliteten överlag bedöms som god, men med utvecklingsmöjligheter. Upplägget med de obligatoriska kurserna, möjligheterna till fördjupning genom valbara kurser både i och utanför det egna lärosätet samt möjligheten att kontinuerligt delta i olika forskningsinriktningars aktiviteter är en god grund för att utveckla både bred och fördjupad kunskap samt successivt ökad färdighet och värderingsförmåga. Detta framgår främst av doktorandernas individuella studieplaner, medan självvärderingens underlag inte beskriver detta i tillräcklig omfattning. En styrka och ett gott exempel är att uppföljning, återkoppling och åtgärder sker frekvent och i kollegial samverkan, samt att man sätter in individuellt anpassade åtgärder och stöttande insatser utifrån doktorandernas behov. Arbetet med att tydliggöra förväntningar vad gäller progression i avhandlingsseminarierna är också positivt ur doktorandsynpunkt. Vad gäller tydlighet finns dock utvecklingsområden i arbetet</p>			

med att synliggöra målen och utveckla arbetet med den individuella studieplanen för att göra denna till ett ännu mer verkningsfullt pedagogiskt redskap.

Självvärderingen beskriver att doktoranderna förbereds för en fortsatt akademisk karriär, och majoriteten av de forskarstuderande fortsätter mycket riktigt också sitt yrkesliv inom akademien. Doktoranderna skolas in i kollegialt arbete genom att de får möjlighet att bedriva undervisning i ämnet under doktorandtiden. Samarbeten om studentutvärderingar och kollegiala bedömningar i forskningsgrupper och lärarlag förbereder samma karriärväg. Bedömargruppen finner att både alumnpufföljning och en medveten strategi för doktorandernas karriärplanering för ett föränderligt arbetsliv - oavsett om detta sker inom eller utanför akademien - är utvecklingsområden.

Lärosätet arbetar aktivt för att doktoranderna ska ha möjlighet att delta i utbildningens utveckling och lärprocesser. Till exempel finns en utbredd formell representation i nämnder, råd och kollegier, och man har ett utvecklat system för att varje månad låta doktoranderna diskutera och förbereda frågor att ta upp i de olika grupperna. Doktoranderna ger även återkoppling från möten de har deltagit i. På detta sätt säkerställer man att doktorandernas synpunkter förs fram och att det finns en möjlighet att delta i att utveckla beslutsprocesser som är viktiga för forskarutbildningen och doktorandernas situation. Handedarkollegiets uppföljningar och individuella samtal bidrar också till en trygghet för doktoranderna på flera plan.

För jämställdhetsperspektivet i forskarutbildningen hänvisar underlaget till lärosätets handlingsplan och åtgärdsprogram för lika villkor. Planen sägs omfatta alla anställda och bland annat innehålla åtgärder om lika villkor inom forskning och forskarutbildning. Bedömargruppen saknar dock en genomtänkt strategi och exempel på åtgärder för att integrera jämställdhetsperspektivet i utbildningen, och exempel på hur ett jämställdhetsperspektiv bidrar till att utveckla forskarutbildningen.

Aspektområdet Uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande, men har både svagheter och utvecklingsområden. Rutiner för att kontinuerligt följa upp handledarnas kompetens finns både centralt och lokalt via lärosätets respektive avdelningens kompetensförsörjningsplan. Självvärderingen visar att identifierade utvecklingsområden fortlöpande blir föremål för åtgärder som utvecklar personalen och verksamheten.

Det framgår tydligt av underlaget hur lärosätet arbetar med systematisk uppföljning på en övergripande och generell nivå. Det framgår också att det finns en systematisk uppföljning av doktorandernas progression. Däremot framgår det inte på vilket sätt forskarutbildningsmiljön som sådan systematiskt följs upp för att säkerställa hög kvalitet. Det framgår inte heller hur man systematiskt följer upp till exempel kvaliteten i kurser, handledning, seminarier och doktorandernas möjlighet till övriga utbildningsinslag, eller hur detta arbete organiseras. Intervjuerna klargjorde inte heller detta. Bedömargruppen ser därför den systematiska uppföljningen av forskarutbildningsmiljön som ett utvecklingsområde.

Den systematiska uppföljningen av de tre kunskapsformerna bedöms som tillfredsställande. Att uppföljning, återkoppling och åtgärder sker frekvent och i kollegial samverkan, med individuellt anpassade åtgärder och stöttande insatser utifrån doktorandernas behov, bidrar till goda förutsättningar att fullfölja utbildningen inom tidsramarna. Här fyller även handledningssamtalen och arbetet med den individuella studieplanen en viktig funktion. En möjlig utveckling skulle kunna vara

att se över utformningen av den individuella studieplanen så att planeringen och uppföljningen av den kan tydliggöra kopplingen till doktorandernas behov och progression i relation till målen, samt visa hur genomförda och planerade aktiviteter bidrar till detta. Det är otydligt och behöver utvecklas hur kursernas utformning, genomförande och examinationer svarar mot målen. Av bedömningsunderlaget framgår att det främst är doktorandernas arbete som följs upp systematiskt. Det är otydligt på vilket sätt utbildningen som sådan följs upp, revideras eller hur återkoppling sker till relevanta intressenter.

Motsvarande gäller även den systematiska uppföljningen av jämställdhetsperspektivet, som bedömargruppen inte anser vara tillfredsställande. Den systematiska uppföljningen av arbetslivets perspektiv kan utvecklas, särskilt när det gäller att förbereda doktoranderna för en karriär utanför akademien. Dock finns tydliga rutiner för att följa upp doktorandperspektivet.

